

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)

den 14 december 2023 *

”Miljö – Direktiv 1999/31/EG – Deponering av avfall – Skyldighet att avsluta deponier som inte erhållit det tillstånd som krävs – Avslutningsförfarande – Dom varigenom domstolen fastställer ett fördragsbrott – Underlåtelse att följa domen – Artikel 260.2 FEUF – Ekonomiska sanktioner – Vite – Schablonbelopp”

I mål C-109/22,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 260.2 FEUF, som väckts den 15 februari 2022,

Europeiska kommissionen, företrädd av L. Nicolae och E. Sanfrutos Cano, båda i egenskap av ombud,

sökande,

mot

Rumänien, företrädd av L.-E. Baţagoi, E. Gane, O.-C. Ichim och L. Liţu, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen),

sammansatt av avdelningsordföranden T. von Danwitz (referent) samt domarna P.G. Xuereb och I. Ziemele,

generaladvokat: J. Kokott,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: rumänska.

Dom

- 1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska
  - fastställa att Rumänien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 260.1 FEUF genom att inte vidta alla nödvändiga åtgärder för att följa domstolens dom av den 18 oktober 2018, kommissionen/Rumänien (C-301/17, EU:C:2018:846) (nedan kallad domen i målet kommissionen/Rumänien),
  - förplikta Rumänien att i enlighet med artikel 260.2 FEUF erlægga ett vite som uppgår till 29 781,30 euro för åsidosättande av dess skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien, för varje dags försening räknat från den dag då avgörande meddelas i förevarande mål, och till dess samtliga nödvändiga åtgärder vidtagits för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien,
  - förplikta Rumänien att i enlighet med artikel 260.2 FEUF betala ett schablonbelopp på 3 311,50 euro per dag, multiplicerat med det antal dagar som förflutit från dagen efter avkunnandet av domen i målet kommissionen/Rumänien till den dag då Rumänien vidtar alla nödvändiga åtgärder för att följa den domen eller, om så inte är fallet, den dag då domstolen meddelar ett avgörande i förevarande mål, förutsatt att ett schablonbelopp på minst 1 643 000 euro överskrids, och
  - förplikta Rumänien att ersätta rättegångskostnaderna.

Tillämpliga bestämmelser

Direktiv 1999/31/EG

- 2 Av artikel 1.1 i rådets direktiv 1999/31/EG av den 26 april 1999 om deponering av avfall (EGT L 182, 1999, s. 1) följer att målet för direktivet är att genom stränga operativa och tekniska krav på avfall och deponier tillhandahålla åtgärder, förfaranden och riktlinjer för att förebygga eller så långt det är möjligt minska avfallsdeponeringens negativa effekter på miljön, i synnerhet föroreningen av ytvatten, grundvatten, mark och luft, och på den globala miljön, inbegripet växthuseffekten, liksom alla risker som deponering av avfall kan medföra för människors hälsa under deponins hela livscykel.
- 3 Artikel 2 g i direktivet har följande lydelse:

”I detta direktiv avses med

...

- g) *deponi*: upplagsplats för avfall på eller i jorden (det vill säga under mark), inklusive
  - interna upplag (det vill säga en deponi där en avfallproducent själv hanterar avfall på produktionsplatsen), samt
  - en permanent plats (det vill säga för mer än ett år) för tillfällig lagring av avfall

men med uteslutande av

- anläggningar där avfall omlastas för att beredas för vidare transport för återvinning, behandling eller bortskaffande på annan plats, samt
- lagring av avfall innan det återvinns eller behandlas för en period av som regel mindre än tre år, eller
- lagring av avfall innan det bortskaffas för en period av mindre än ett år”.

4 I artikel 8 i direktivet föreskrivs villkoren för tillstånd för en deponi. Artikel 13 i samma direktiv avser förfarandet för avslutning och efterbehandling.

5 Artikel 14 i samma direktiv, med rubriken ”Befintliga deponier”, har följande lydelse:

”Medlemsstaterna skall vidta åtgärder för att deponier för vilka tillstånd gäller eller som redan är i drift vid tidpunkten för överföring av detta direktiv, inte får fortsätta att vara i drift om inte de åtgärder som anges nedan vidtas så snart som möjligt och senast inom åtta år från den tidpunkt som anges i artikel 18.1.

...

b) Sedan omställningsplanen har lagts fram skall de behöriga myndigheterna fatta definitivt beslut om huruvida driften får fortsätta på grundval av nämnda omställningsplan och detta direktiv. Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att i enlighet med artiklarna 7 g och 13 så snart som möjligt avsluta deponier för vilka tillstånd till fortsatt verksamhet i enlighet med artikel 8 inte givits.

c) På grundval av den godkända omställningsplanen för platsen skall den behöriga myndigheten tillåta nödvändiga arbeten och ange en övergångsperiod för planens genomförande. Varje befintlig deponi skall överensstämma med kraven i detta direktiv, med undantag av kraven i punkt 1 i bilaga I, senast åtta år efter den dag som anges i artikel 18.1.

...”

6 Artikel 18 i direktiv 1999/31 har rubriken ”Överföring”. I punkt 1 i den artikeln föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast två år efter dess ikraftträdande. De skall genast underrätta kommissionen om detta.

...”

7 I artikel 19 i direktivet, med rubriken ”Ikraftträdande”, föreskrivs följande:

”Detta direktiv träder i kraft samma dag som det offentliggörs i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.”

2005 års anslutningsakt

- 8 I artikel 52 i akten om villkoren för Republiken Bulgariens och Rumäniens anslutning och om anpassning av de fördrag som ligger till grund för Europeiska unionen (EUT L 157, 2005, s. 203) föreskrivs att "[e]fter anslutningen skall direktiv och beslut enligt artikel 249 i EG-fördraget och artikel 161 i Euratomfördraget anses vara riktade till ... Rumänien, om dessa direktiv och beslut är riktade till alla de nuvarande medlemsstaterna".
- 9 Enligt artikel 53.1 i akten ska Rumänien vidta de åtgärder som är nödvändiga för att från och med dagen för anslutningen följa bestämmelser i direktiv och beslut enligt artikel 249 i EG-fördraget och artikel 161 i Euratomfördraget, om inte någon annan tidpunkt anges i denna akt.
- 10 I enlighet med avsnitt 9 B punkt 3 a i bilaga VII i samma akt föreskrivs ett undantag från artikel 14 c i direktiv 1999/31 och punkterna 2–4 och 6 i bilaga I till detta direktiv för 101 befintliga kommunala deponier i Rumänien som gäller till den 16 juli 2017.

Domen i målet kommissionen/Rumänien

- 11 I domen i målet kommissionen/Rumänien fann domstolen att Rumänien hade åsidosatt sina skyldigheter enligt artikel 14 b jämförd med artikel 13 i rådets direktiv 1999/31 genom att inte, såvitt gäller de 68 deponier som avsågs i kommissionens talan, uppfylla skyldigheten att vidta alla nödvändiga åtgärder för att i enlighet med artiklarna 7 g och 13 i direktiv 1999/31 så snart som möjligt avsluta deponier för vilka tillstånd till fortsatt verksamhet i enlighet med artikel 8 i samma direktiv inte lämnats.

Det administrativa förfarandet och förfarandet vid domstolen

- 12 Efter det att domen i målet kommissionen/Rumänien hade meddelats begärde kommissionen, genom skrivelse av den 25 oktober 2018, att Rumänien skulle lämna upplysningar om de åtgärder som denna medlemsstat hade vidtagit för att följa domen.
- 13 Rumänien uppgav i sitt svar av den 14 januari 2019 att endast 19 av de 68 berörda deponierna hade avslutats.
- 14 Genom skrivelse av den 1 april 2019 anmodade kommissionen Rumänien att inkomma med en tidsplan för avslutningen av de återstående 49 deponierna samt bevis för detta.
- 15 Genom en skrivelse av den 28 maj 2019 underrättade Rumänien kommissionen om avslutning av ytterligare en deponi. Genom skrivelse av den 9 januari 2020 uppgav denna medlemsstat för kommissionen att antalet deponier som inte hade avslutats vid den tidpunkten uppgick till 48.
- 16 Den 14 maj 2020 sände kommissionen en formell underrättelse enligt artikel 260 FEUF till Rumänien, i vilken den angav att Rumänien inte hade vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien, eftersom 48 av de 68 deponier som berördes av den domen ännu inte hade avslutats, i den mening som avses i direktiv 1999/31. Kommissionen uppmanade Rumänien att inkomma med sina synpunkter inom fyra månader från mottagandet av den skrivelsen, vilken frist senare förlängdes till den 30 september 2020.

- 17 Rumänien besvarade nämnda skrivelse den 29 september 2020 och angav att ytterligare en deponi hade avslutats. Rumänien översände dessutom till kommissionen en tidsplan för att följa direktivet, enligt vilken arbetet med att avsluta de flesta deponier för farligt och icke-farligt industriavfall skulle vara avslutat i december 2023.
- 18 Efter ett bilateralt möte den 8 februari 2021 angående denna tidsplan informerades kommissionen om att tre ytterligare deponier hade avslutats.
- 19 Genom en skrivelse av den 20 augusti 2021 underrättade Rumänien kommissionen om att de återstående 44 deponierna ännu inte hade avslutats. Rumänien informerade även kommissionen om att genomförandet av de diagnostiska analyserna avseende avslutningen hade försenats, vilket innebar att nämnda tidsplan inte skulle iakttas.
- 20 Kommissionen ansåg att Rumänien inte hade vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien med avseende på dessa 44 deponier och att Rumänien inte iakttog de tidsfrister som fastställts i dess egen tidsplan för att uppfylla kraven. Kommissionen väckte därför förevarande talan.
- 21 Genom skrivelse av den 14 september 2023 underrättade kommissionen domstolen om att Rumänien mellan den dag då talan väcktes och den 14 september 2023 hade följt domen i målet kommissionen/Rumänien vad gäller ytterligare tretton deponier.

Huruvida talan kan tas upp till prövning

Parternas argument

- 22 Rumänien har gjort gällande att talan inte kan tas upp till prövning, för det första på grund av att kommissionen underlät att ge Rumänien en rimlig tidsfrist för att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 14 i direktiv 1999/31 och att det administrativa förfarandet i förevarande mål sammanföll med covid-19-pandemin som, utan att ha hindrat Rumänien från att uppfylla dessa skyldigheter, emellertid försenade förfarandet för att följa detta direktiv.
- 23 Rumänien har för det andra gjort gällande att kommissionen har åsidosatt principen om likabehandling genom att tillämpa en frist för att följa direktivet som, enligt Rumänien, är kortare än den som gäller för andra medlemsstater i liknande situationer.
- 24 Kommissionen har bestritt Rumäniens argument och hävdar att talan kan tas upp till prövning.

Domstolens bedömning

- 25 Vad beträffar Rumäniens argument att kommissionen underlät att ge Rumänien en rimlig tidsfrist för att fullgöra de skyldigheter som följer av artikel 14 i direktiv 1999/31 erinrar domstolen om att enligt fast rättspraxis är syftet med det administrativa förfarandet att ge den berörda medlemsstaten möjlighet att dels fullgöra sina skyldigheter enligt unionsrätten, dels på ett ändamålsenligt sätt bemöta de anmärkningar som framställts av kommissionen. Dessa båda syften innebär att det åligger kommissionen att ge medlemsstaterna en rimlig tidsfrist för att besvara den formella underrättelsen, rätta sig efter ett motiverat yttrande eller, i förekommande

fall, förbereda sitt svaromål. Vid bedömningen av huruvida en angiven frist är rimlig ska hänsyn tas till alla omständigheter som kännetecknar situationen i det enskilda fallet (domen i målet kommissionen/Rumänien, punkt 32 och där angiven rättspraxis).

- 26 Det ska även erinras om att medlemsstaterna enligt artikel 14 i direktiv 1999/31 var skyldiga att vidta de åtgärder som anges i denna artikel så snart som möjligt och senast åtta år efter den dag som anges i artikel 18.1 i direktivet. Enligt sistnämnda bestämmelse skulle medlemsstaterna införliva direktivet med sina respektive rättsordningar senast två år efter dess ikraftträdande. Eftersom direktiv 1999/31 trädde i kraft den 16 juli 1999, löpte i enlighet med dess artikel 19 den frist som föreskrivs i artikel 14 i direktivet således ut den 16 juli 2009 (se, för ett liknande resonemang, domen i målet kommissionen/Rumänien, punkterna 23 och 29).
- 27 Vid den tidpunkt då kommissionen skickade den formella underrättelsen till Rumänien, det vill säga den 14 maj 2020, var Rumänien följaktligen redan skyldig att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 14 i direktiv 1999/31 sedan mer än tio år, och hade varit föremål för ett fördragsbrottsförfarande som utmynnade i domen i målet kommissionen/Rumänien, som meddelades den 18 oktober 2018. Genom att förlänga svarsfristen för denna skrivelse till den 30 september 2020, beviljade kommissionen dessutom denna medlemsstat en frist på mer än fyra månader, räknat från mottagandet av nämnda skrivelse, för att fullgöra dessa skyldigheter och på ett ändamålsenligt sätt bemöta de anmärkningar som riktats mot den. Kommissionen väckte dessutom förevarande talan först den 15 februari 2022, det vill säga ett år och nio månader efter det att samma skrivelse hade skickats.
- 28 Under dessa omständigheter kan Rumänien inte anses ha visat att landet inte har getts en rimlig tidsfrist i den mening som avses i den rättspraxis som det erinrats om i punkt 25 ovan. I detta sammanhang kan denna medlemsstat inte heller vinna framgång med sitt argument om covid-19-pandemins inverkan på fullgörandet av nämnda skyldigheter. Bristfälligt vidtagande av åtgärder som borde ha vidtagits och genomförts sedan den 16 juli 2009 kan nämligen inte rättfärdigas av en pandemi som inträffade under år 2020 (se, analogt, dom av den 29 juni 2023, kommissionen/Portugal, C-220/22, EU:C:2023:521, punkt 101).
- 29 Vad gäller Rumäniens argument att kommissionen åsidosatte principen om likabehandling genom att tillämpa en kortare frist för att följa direktiv 1999/31 än den som andra medlemsstater påstås ha beviljats i liknande situationer, erinrar domstolen om följande. Enligt fast rättspraxis har kommissionen ett utrymme för skönsmässig bedömning för att avgöra om det är lämpligt att väcka talan mot en medlemsstat, för att fastställa vilka bestämmelser medlemsstaten har åsidosatt och för att välja vid vilken tidpunkt den ska väcka talan om fördragsbrott mot medlemsstaten. De överväganden som ligger till grund för detta val kan inte påverka frågan huruvida talan kan tas upp till prövning. Domstolen har redan slagit fast att mot bakgrund av detta utrymme för skönsmässig bedömning är den omständigheten att en talan om fördragsbrott inte har väckts mot en medlemsstat inte relevant för bedömningen av om en talan om fördragsbrott som väckts mot en annan medlemsstat kan tas upp till prövning (dom av den 2 april 2020, kommissionen/Polen, Ungern och Tjeckien (Tillfällig mekanism för omplacering av personer som ansöker om internationellt skydd), C-715/17, C-718/17 och C-719/17, EU:C:2020:257, punkt 76, samt där angiven rättspraxis).
- 30 I förevarande fall har Rumänien inte visat att kommissionen har överskridit gränserna för det utrymme för skönsmässig bedömning som avses i föregående punkt i förevarande dom. Domstolen påpekar i detta hänseende att kommissionen fattade beslutet att väcka förevarande

talán när det framkom att denna medlemsstat inte skulle iaktta den tidsfrist som föreskrivs i den tidsplan för att uppfylla kraven som anges i punkt 17 ovan, det vill säga december 2023, det vill säga mer än fem år efter det att domen i målet kommissionen/Rumänien meddelades.

- 31 Kommissionens talan grundade sig således på ett objektivt och neutralt kriterium, avseende huruvida det fördragsbrott som lades Rumänien till last fortfarande förelåg (se, analogt, dom av den 2 april 2020, kommissionen/Polen, Ungern och Tjeckien (Tillfällig mekanism för omplacering av personer som ansöker om internationellt skydd), C-715/17, C-718/17 och C-719/17, EU:C:2020:257, punkt 81).
- 32 Den omständigheten att andra medlemsstater än Rumänien, i påstått liknande situationer, gavs rätt till en längre period mellan dagen för den formella underrättelsen och den dag då talan väcktes vid domstolen kan således inte på något sätt påverka frågan huruvida förevarande talan kan tas upp till prövning.
- 33 Kommissionens talan kan följaktligen tas upp till prövning.

Fördragsbrottet

Parternas argument

- 34 Mot bakgrund av domslutet i domen i målet kommissionen/Rumänien har kommissionen gjort gällande att Rumänien enligt artikel 260.1 FEUF var skyldig att vidta nödvändiga åtgärder för att avsluta de 68 deponier som var aktuella i den domen så snart som möjligt.
- 35 Rumänien har medgett att den medlemsstaten, vid utgången av den förlängda frist som fastställts i den formella underrättelsen, det vill säga den 30 september 2020, inte hade vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att följa denna dom, vad gäller avslutning av 47 av dessa deponier.

Domstolens bedömning

- 36 I artikel 260.2 FEUF föreskrivs att om kommissionen anser att den berörda medlemsstaten inte har vidtagit de åtgärder som krävs för att följa domstolens dom, får kommissionen, efter att ha gett medlemsstaten tillfälle att framföra sina synpunkter, väcka talan vid domstolen. Kommissionen ska därvid ange det schablonbelopp eller det vite som den med hänsyn till omständigheterna anser att det är lämpligt att den medlemsstaten betalar.
- 37 Referenstidpunkten för att bedöma huruvida det föreligger ett fördragsbrott enligt artikel 260.2 FEUF är härvid utgången av den frist som har angetts i den, med stöd av samma bestämmelse, avgivna formella underrättelsen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 november 2020, kommissionen/Belgien (Utländsk inkomst av fast egendom), C-842/19, EU:C:2020:915, punkt 12, och dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 61 samt där angiven rättspraxis).
- 38 I förevarande fall är det, såsom Rumänien har medgett i sitt svaromål och i sin duplik, utrett att denna medlemsstat, vid utgången av den förlängda fristen i den formella underrättelsen, det vill säga den 30 september 2020, inte hade vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien, vad gäller avslutning av 47 av de 68 deponier som avses i den domen.

- 39 Domstolen konstaterar således att Rumänien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 260.1 FEUF, genom att inte vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien.

De ekonomiska påföljderna

Löpande vite

Parternas argument

- 40 Kommissionen har gjort gällande att det fördragsbrott som läggs Rumänien till last fortgår vid den tidpunkt då domstolen prövar de faktiska omständigheterna. Kommissionen har föreslagit att underlåtenheten att följa domen i målet kommissionen/Rumänien ska beivras genom att denna medlemsstat föreläggs att betala löpande vite, bland annat med stöd av kommissionens meddelande SEC(2005) 1658 av den 12 december 2005, med rubriken ”Tillämpning av artikel [260 FEUF]” (nedan kallat 2005 års meddelande), och kommissionens meddelande med rubriken ”Ändring av metoden för beräkning av standardbelopp och vite som kommissionen föreslår i överträdelseförfaranden vid Europeiska unionens domstol på grund av Förenade kungarikets utträde” (EUT C 129, 2021, s. 1). Kommissionen har påpekat att det löpande dagliga vitet, enligt den beräkningsmetod som anges i 2005 års meddelande, motsvarar ett enhetligt grundbelopp multiplicerat med koefficienten för svårhetsgrad, koefficienten för varaktighet samt faktorn ”n”, varvid bland annat den berörda medlemsstatens betalningsförmåga beaktas.
- 41 Vad gäller koefficienten för överträdelsens svårhetsgrad har kommissionen påpekat att även om varje överträdelse som följer av att en dom från domstolen inte har följts i sig är allvarlig, ska en underlåtenhet att iaktta skyldigheten att bortskaffa avfall utan fara för människors hälsa och utan att skada miljön klassificeras som särskilt allvarlig. När det gäller frågan huruvida det föreligger förmildrande eller försvårande omständigheter har kommissionen påpekat att Rumäniens samarbete inom ramen för förfarandet enligt artikel 260 FEUF och de framsteg som denna medlemsstat har gjort när det gäller att minska antalet deponier som ska avslutas och antagandet av interna bestämmelser som syftar till att underlätta expropriationen av dessa deponier kan utgöra förmildrande omständigheter. Vidare utgör den omständigheten att Rumänien sedan den 16 juli 2009 inte uppfyller kraven i direktiv 1999/31 en försvårande omständighet. Kommissionen har följaktligen föreslagit att koefficienten för överträdelsens svårhetsgrad ska fastställas till 5 på den skala mellan 1 och 20 som fastställts i 2005 års meddelande.
- 42 Vad gäller koefficienten för varaktighet har kommissionen föreslagit att denna koefficient ska fastställas till den högsta nivå som föreskrivs i 2005 års meddelande, det vill säga 3 på en skala från 1–3, eftersom mer än 36 månader förflöt mellan den dag då domen i målet kommissionen/Rumänien avkunnades och den dag då kommissionen fattade beslutet att väcka talan vid domstolen.
- 43 Vad slutligen beträffar faktorn ”n”, kan det konstateras att även om kommissionen har dragit lärdom av domen av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36), av vilken det framgår att den berörda medlemsstatens bruttonationalprodukt (BNP) utgör den avgörande faktorn, medan det inte är nödvändigt att beakta medlemsstatens institutionella vikt, grundar denna institution emellertid sin begäran på de parametrar som anges i de meddelanden som avses i punkt 40 ovan, vilka ännu inte har

anpassats till domen av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd Ferronickel) (C-51/20, EU:C:2022:36). I detta sammanhang föreslår kommissionen att faktorn ”n” för Rumänien ska fastställas till 0,74.

- 44 Eftersom det enhetliga basbeloppet fastställts till 2 683 euro anser kommissionen att vitesbeloppet ska uppgå till 29 781,30 euro per dag. För att säkerställa en gradvis minskning av detta belopp i förhållande till de framsteg som Rumänien har gjort för att uppfylla sina skyldigheter, har denna institution föreslagit att degressiva viten ska tillämpas genom att nämnda belopp divideras med det antal deponier som avses i ansökan, det vill säga 44. Det innebär att det belopp som på så sätt erhålls, vilket uppgår till 676,85 euro per dag, ska dras av från det dagliga vitet för varje deponi för vilken Rumänien har vidtagit nödvändiga åtgärder för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien.
- 45 Rumänien har yrkat att domstolen ska ogilla kommissionens yrkande om löpande vite eller, i andra hand, sätta ned vitesbeloppet, med beaktande av de framsteg som denna medlemsstat har gjort i sitt förfarande för att följa direktiv 1999/31.
- 46 När det gäller koefficienten för svårhetsgrad har Rumänien gjort gällande att varje åsidosättande av direktiv 1999/31 inte kan anses vara särskilt allvarligt och att de framsteg som gjorts när det gäller att avsluta de berörda deponierna ska beaktas.
- 47 Utöver de förmildrande omständigheter som kommissionen har identifierat har Rumänien hävdade att även den omständigheten att denna medlemsstat aldrig tidigare har dömts för underlåtenhet att följa en dom från domstolen utgör en förmildrande omständighet. Enligt nämnda medlemsstat kan överträdelsens varaktighet inte heller beaktas som en försvårande omständighet.
- 48 När det gäller koefficienten för varaktighet har Rumänien bland annat gjort gällande att kommissionen, genom att grunda sig på det datum då den beslutade att väcka talan vid domstolen, stöder sig på en omständighet som inte beror på den berörda medlemsstatens vilja, utan på kommissionens egna avdelningars arbetsmetod och arbetsbörda.
- 49 Vad slutligen gäller faktorn ”n” anser Rumänien att hänvisningen till den berörda medlemsstatens institutionella vikt inte är förenlig med den rättspraxis som nämns i punkt 43 ovan. Rumänien har också uppmanat domstolen att beakta utvecklingen av landets BNP under perioden 2020–2022.

Domstolens bedömning

- 50 Domstolen erinrar inledningsvis om att det förfarande som föreskrivs i artikel 260.2 FEUF syftar till att förmå en medlemsstat som underlåtit att följa en fördragsbrottsdom att rätta sig efter domen och därmed säkerställa en effektiv tillämpning av unionsrätten. De åtgärder som föreskrivs i denna bestämmelse, det vill säga löpande vite och schablonbelopp, eftersträvar båda detta syfte (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 85 samt där angiven rättspraxis).
- 51 Domstolen erinrar även om att det i varje mål ankommer på domstolen att – med beaktande av omständigheterna i varje enskilt fall som den har att pröva och med hänsyn till den grad av påtryckning och avskräckande effekt som anses nödvändig – besluta om lämpliga ekonomiska påföljder, bland annat för att förhindra att liknande överträdelser av unionsrätten upprepas (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 86 och där angiven rättspraxis).

- 52 Enligt domstolens fasta praxis är det i princip endast motiverat att förelägga löpande vite om det fördragsbrott, som består i att en tidigare dom från domstolen inte har följts, fortgår fram till domstolens prövning av de faktiska omständigheterna (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 87 och där angiven rättspraxis).
- 53 För att avgöra huruvida det fördragsbrott som läggs svaranden till last har pågått fram till domstolens prövning av de faktiska omständigheterna ska domstolen pröva de åtgärder som enligt svarandemedlemsstaten vidtagits efter den frist som angavs i det motiverade yttrandet (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 88 och där angiven rättspraxis).
- 54 I förevarande fall är det utrett att Rumänien, mot bakgrund av de omständigheter som nämns i punkt 21 ovan, fortfarande inte har följt domen kommissionen/Rumänien vad gäller 31 deponier, vilket innebär att det fördragsbrott som läggs Rumänien till last har pågått fram till domstolens prövning av de faktiska omständigheterna i målet.
- 55 Under dessa omständigheter utgör ett föreläggande för Rumänien att betala löpande vite ett lämpligt ekonomiskt påtryckningsmedel för att få denna medlemsstat att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att få det fastställda fördragsbrottet att upphöra och säkerställa att domen i målet kommissionen/Rumänien följs (se, analogt, dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 92).
- 56 Av fast rättspraxis följer att ett löpande vite ska bestämmas utifrån vilken grad av påtryckning som krävs för att den berörda medlemsstaten ska ändra sitt beteende och upphöra med det rättsstridiga beteendet (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 93 och där angiven rättspraxis).
- 57 Domstolen ska, vid utövandet av sitt utrymme för skönsässig bedömning på området, fastställa det löpande vitet så, att det dels är anpassat efter omständigheterna, dels står i proportion till det fastställda fördragsbrottet och den berörda medlemsstatens betalningsförmåga (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 94 och där angiven rättspraxis).
- 58 Kommissionens förslag beträffande vitesbeloppets storlek är inte bindande för domstolen och utgör inget annat än en praktisk referenspunkt. Det måste stå domstolen fritt att för det vite som ska dömas ut välja det belopp och den form som den anser lämpligt för att förmå den berörda medlemsstaten att upphöra med sin underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt unionsrätten (dom av den 12 november 2020, kommissionen/Belgien (Utländsk inkomst av fast egendom), C-842/19, EU:C:2020:915, punkt 64 samt där angiven rättspraxis).
- 59 De grundläggande kriterier som ska beaktas vid fastställandet av det löpande vitet för att säkerställa att det fungerar som påtryckningsmedel i syfte att uppnå en enhetlig och effektiv tillämpning av unionsrätten utgörs i princip av överträdelsens svårhetsgrad, dess varaktighet och den berörda medlemsstatens betalningsförmåga. Vid tillämpningen av dessa kriterier ska särskild hänsyn tas till de konsekvenser som underlåtenheten att följa domen får för allmänna och enskilda intressen samt till hur brådskande det är att få den berörda medlemsstaten att uppfylla sina skyldigheter (dom av den 12 november 2020, kommissionen/Belgien (Utländsk inkomst av fast

- egendom), C-842/19, EU:C:2020:915, punkt 65, och dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 96 samt där angiven rättspraxis).
- 60 Vad gäller överträdelsens svårighetsgrad ska det påpekas att enligt artikel 1.1 i direktiv 1999/31 syftar direktivet bland annat till att förebygga eller så långt som möjligt minska avfallsdeponeringens negativa effekter på miljön och de risker som detta kan medföra för människors hälsa.
- 61 Det följer emellertid av domstolens fasta praxis att när en överträdelse, och i synnerhet underlåtenhet att följa en dom från domstolen, kan skada miljön och äventyra människors hälsa, så ska en sådan överträdelse anses vara särskilt allvarlig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 9 december 2008, kommissionen/Frankrike, C-121/07, EU:C:2008:695, punkt 77, och dom av den 22 februari 2018, kommissionen/Grekland, C-328/16, EU:C:2018:98, punkt 93 samt där angiven rättspraxis).
- 62 Såsom framgår av de handlingar som ingetts till domstolen medför ett ofullständigt genomförande av domen i målet kommissionen/Rumänien i förevarande fall en betydande risk för föroreningar och allvarliga konsekvenser för människors hälsa, bland annat genom utsläpp av skadliga kemiska ämnen i mark, luft och vatten. Detta gäller särskilt deponier för farligt industriavfall som ännu inte har avslutats.
- 63 Det finns visserligen anledning att såsom förmildrande omständigheter beakta Rumäniens samarbete inom ramen för förfarandet enligt artikel 260 FEUF samt de framsteg som gjorts när det gäller att minska antalet deponier som ska avslutas och att anta interna bestämmelser som syftar till att underlätta expropriationen av deponier som ska avslutas. På samma sätt ska det tas hänsyn till den förmildrande omständigheten att denna medlemsstat aldrig tidigare har underlåtit att följa en dom enligt artikel 258 FEUF (se, analogt, dom av den 30 maj 2013, kommissionen/Sverige, C-270/11, EU:C:2013:339, punkt 55).
- 64 Som en försvårande omständighet ska det emellertid även beaktas att nämnda medlemsstat inte hade för avsikt att fullt ut uppfylla kraven i direktiv 1999/31 före december 2023, det vill säga mer än fjorton år efter utgången av den frist som avses i punkt 26 ovan. Underlåtenheten att uppfylla dessa krav är således synnerligen långvarig (se, analogt, dom av den 22 juni 2016, kommissionen/Portugal, C-557/14, EU:C:2016:471, punkt 74).
- 65 När det gäller överträdelsens varaktighet ska perioden mellan avkunnandet av domen varigenom det första fördragsbrottet fastställs och den tidpunkt då domstolen prövar de faktiska omständigheterna beaktas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 12 november 2020, kommissionen/Belgien (Utländsk inkomst av fast egendom), C-842/19, EU:C:2020:915, punkt 56, och dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 105 samt där angiven rättspraxis).
- 66 I förevarande fall är det utrett att fördragsbrottet har fortgått mer än fyra år efter det att domen i målet kommissionen/Rumänien meddelades, och att det således är fråga om en avsevärd tidsperiod (se, analogt, dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 106).

- 67 Det följer nämligen av fast rättspraxis att även om artikel 260.1 FEUF inte anger någon tidsfrist inom vilken en dom ska ha följts, är det emellertid med hänsyn till vikten av omedelbar och enhetlig tillämpning av unionsrätten påkallat att åtgärder för att följa domen vidtas omedelbart och slutförs snarast möjligt (dom av den 12 november 2019, kommissionen/Irland (Vindkraftspark i Derrybrien), C-261/18, EU:C:2019:955, punkt 123 samt där angiven rättspraxis).
- 68 När det gäller Rumäniens argument att överträdelsens varaktighet som kommissionen åberopat beror på kommissionens egna avdelningars arbetsmetod eller arbetsbörda, räcker det att påpeka att denna varaktighet endast kan tillskrivas den berörda medlemsstatens beteende, vilken har underlåtit att genomföra den aktuella domen i sin helhet. Detta argument kan därför inte godtas.
- 69 När det gäller den berörda medlemsstatens betalningsförmåga är det lämpligt att utgå från medlemsstatens BNP som avgörande faktor, varvid dess institutionella vikt inte beaktas. I detta avseende ska hänsyn även tas till den senaste utvecklingen av medlemsstatens BNP vid tidpunkten för domstolens prövning av de faktiska omständigheterna. (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkterna 107 och 116).
- 70 Vad slutligen gäller vitets periodicitet anser domstolen, i likhet med vad kommissionen har föreslagit, att det är lämpligt att fastställa ett belopp per deponi och per dags försening, i syfte att göra det möjligt att beakta Rumäniens framsteg i avslutningen av de berörda deponierna.
- 71 Mot bakgrund av det ovan anförda och med hänsyn till domstolens utrymme för skönsmässig bedömning enligt artikel 260.2 FEUF, ska Rumänien förpliktas att till kommissionen betala ett löpande vite på 600 euro per deponi och för varje dags försening med att vidta nödvändiga åtgärder för att följa domen i målet kommissionen/Rumänien, från och med den dag då förevarande dom meddelas till den dag då domen i målet kommissionen/Rumänien har följts fullt ut.

Schablonbeloppet

Parternas argument

- 72 Kommissionen anser att varje långvarig underlåtenhet att följa domstolens domar i sig utgör en mycket allvarlig överträdelse av legalitetsprincipen och rättssäkerhetsprincipen i en rättslig union.
- 73 I förevarande fall anser kommissionen att ett föreläggande för Rumänien att betala ett schablonbelopp motiveras av den fara som de berörda deponierna utgör för miljön och människors hälsa och av behovet av att effektivt förhindra att liknande överträdelser av unionsrätten upprepas.
- 74 När det gäller schablonbeloppets storlek har kommissionen föreslagit att samma koefficient för överträdelsens svårhetsgrad och samma faktor "n" som de som använts vid beräkningen av det löpande vitet ska tillämpas på det enhetliga basbelopp på 895 euro som föreskrivs i de meddelanden som avses i punkt 40 i förevarande dom. Överträdelsens varaktighet beaktas i sin tur genom att ett dagligt belopp fastställs multiplicerat med det antal dagar som fördragsbrottet fortgår.

- 75 Kommissionen har således yrkat att domstolen ska förplikta Rumänien att betala ett schablonbelopp på 3 311,50 euro per dag, multiplicerat med det antal dagar som förflutit från dagen efter avkunnandet av domen i målet kommissionen/Rumänien till den dag då Rumänien vidtar nödvändiga åtgärder för att följa domen eller, om så inte är fallet, den dag då domstolens dom meddelas i förevarande mål, förutsatt att ett schablonbelopp på minst 1 643 000 euro överskrids. Fastställandet av ett minsta schablonbelopp motiveras av behovet av att ålägga en verklig och avskräckande påföljd i varje fall där en dom från domstolen inte följs.
- 76 Rumänien anser, av i huvudsak samma skäl som dem som Rumänien har anfört med avseende på yrkandet om löpande vite, att det schablonbelopp som kommissionen har yrkat ska sättas ned. Rumänien har även gjort gällande att yrkandet om fastställande av ett minsta schablonbelopp ska ogillas, eftersom detta belopp inte tar hänsyn till särdragen hos den överträdelse som beivras.

Domstolens bedömning

- 77 Det ska först och främst erinras om att domstolen är behörig att, inom det utrymme för skönsmässig bedömning som tillkommer den på det aktuella området, kumulativt förelägga löpande vite och ett schablonbelopp (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 128 samt där angiven rättspraxis).
- 78 Bedömningen av huruvida ett schablonbelopp ska åläggas, liksom fastställandet av det eventuella beloppets storlek, ska i varje enskilt fall grunda sig på samtliga relevanta omständigheter avseende såväl det fastställda fördragsbrottets beskaffenhet som den attityd som intas av den medlemsstat mot vilken ett förfarande har inletts med stöd av artikel 260 FEUF. Domstolen tillerkänns enligt denna bestämmelse ett stort utrymme för skönsmässig bedömning för att avgöra om en sådan påföljd ska åläggas eller inte och i förekommande fall för att besluta om påföljdens omfattning (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 129 samt där angiven rättspraxis).
- 79 Såsom kommissionen har påpekat motiverar de omständigheter som ligger till grund för det fördragsbrott som fastställts i förevarande dom, med beaktande av att dessa omständigheter utgör en fara för miljön och människors hälsa och med hänsyn till behovet av att på ett effektivt sätt förhindra att liknande överträdelser av unionsrätten upprepas i framtiden, en åtgärd med avskräckande verkan, såsom föreläggande av ett schablonbelopp (se, analogt, dom av den 4 juli 2018, kommissionen/Slovakien, C-626/16, EU:C:2018:525, punkt 99).
- 80 Under dessa förhållanden ankommer det på domstolen att vid den skönsmässiga bedömningen fastställa schablonbeloppet så, att det dels är anpassat efter omständigheterna, dels står i proportion till den begångna överträdelsen (dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 131 samt där angiven rättspraxis).
- 81 De omständigheter som ska beaktas i förevarande fall framgår bland annat av de skäl som anges i punkterna 59–69 ovan beträffande överträdelsens svårhetsgrad och varaktighet samt den aktuella medlemsstatens betalningsförmåga (se, analogt, dom av den 20 januari 2022, kommissionen/Grekland (Återkrav av statligt stöd – Ferronickel), C-51/20, EU:C:2022:36, punkt 133 och där angiven rättspraxis).

- 82 Mot bakgrund av det ovan anförda finner domstolen det lämpligt att förelägga ett schablonbelopp på 1 500 000 euro.
- 83 Följaktligen ska Rumänien föreläggas att till kommissionen betala ett schablonbelopp på 1 500 000 euro.

Rättegångskostnader

- 84 Enligt artikel 138.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Rumänien ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom fördragsbrottet har fastställts, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

- 1) Rumänien har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 260.1 FEUF, genom att inte vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen av den 18 oktober 2018, kommissionen/Rumänien (C-301/17, EU:C:2018:846).**
- 2) Rumänien förpliktas att till kommissionen betala ett löpande vite på 600 euro per deponi och för varje dags försening med att vidta nödvändiga åtgärder för att följa domen av den 18 oktober 2018, kommissionen/Rumänien (C-301/17, EU:C:2018:846), från och med den dag då förevarande dom meddelas till den dag då domen av den 18 oktober 2018, kommissionen/Rumänien (C-301/17, EU:C:2018:846), har följts fullt ut.**
- 3) Rumänien ska till Europeiska kommissionen betala ett schablonbelopp på 1 500 000 euro.**
- 4) Rumänien ska ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter